

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 01.09.2016, sp. zn. 14 Cmo 360/2015, ECLI:CZ:VSPH:2016:14.CMO.360.2015.1

Číslo: 1/2018

Právní věta: Řízení o vyloučení člena statutárního orgánu obchodní korporace z výkonu funkce (§ 63 a násl. z. o. k.) je řízením ve statusových věcech právnických osob ve smyslu § 2 písm. e) a § 85 písm. a) z. ř. s. Jsou-li dány důvody pro vyloučení člena statutárního orgánu obchodní korporace z výkonu funkce, soud ve výroku usnesení vysloví, že konkrétní člen statutárního orgánu nesmí po dobu 3 let od právní moci rozhodnutí vykonávat funkci člena statutárního orgánu jakékoli obchodní korporace nebo v ní být osobou v obdobném postavení.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 01.09.2016

Spisová značka: 14 Cmo 360/2015

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Statutární orgán

Předpisy: § 63 předpisu č. 90/2012Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze zrušil usnesení městského soudu v Praze ze dne 6.2 2. 2015, sp. zn. 73 Cm 24/2014, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Městský soud v Praze v záhlaví uvedeném usnesením rozhodl, že se „vylučuje člen statutárního orgánu společnosti T., a. s., se sídlem L. čp. 55, a to předseda představenstva J. H., okr. J. nad N., z výkonu funkce předsedy představenstva“ [výrok I.], dále že se „vylučuje člen statutárního orgánu společnosti T., a. s., se sídlem L. u M. čp. 55, a to člen představenstva J. H., z výkonu funkce člena představenstva“ [výrok II.], ustanovil společnosti T., a. s. (dále též jen „společnost“), opatrovníka N. B., bytem J. nad N., a to do doby zvolení nového představenstva valnou hromadou společnosti [výrok III.], uložil opatrovníkovi, aby s odbornou péčí usiloval o řádné obnovení činnosti statutárního orgánu [výrok IV.], a účastníkům 1) a 2) uložil povinnost zaplatit navrhovatelům k rukám jejich právního zástupce náhradu nákladů řízení ve výši 14.342 Kč [výrok V.].

2. Soud prvního stupně vyšel z toho, že:

[1] Navrhovatelé jsou aktivně legitimováni k podání návrhu, neboť podle rozhodčího nálezu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky ze dne 16. 8. 2013, sp. zn. Rsp 1271/12, který nabyl právní moci dne 2. 8. 2013 (dále jen „rozhodčí nález“), jsou navrhovatelé akcionáři společnosti. V řízení o zrušení rozhodčího nálezu vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 65 C 182/2013 dosud nebylo rozhodnuto, a dokud nedojde k pravomocnému zrušení rozhodčího nálezu, je třeba z něj vycházet,

[2] ještě před odstoupením navrhovatelů od smlouvy o převodu akcií společnosti - uzavřené se společností K. CZ s. r. o. - společnost prodala spolku E. Golf & C. Club, z. s., nemovitosti nezbytné pro podnikání společnosti v areálu v L. u M. H. v hodnotě cca 60.000.000 Kč, a ten je následně převedl na nově vzniklou společnost T., CZ a. s. (nyní I. P. L. a. s.); zmíněný spolek však neměl prostředky pro úhradu kupní ceny nemovitostí, proto ani představenstvo společnosti zaplacení kupní ceny nevybíhalo - tato skutková zjištění soud prvního stupně dovodil z obsahu obžaloby podané Krajským státním zastupitelstvím v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočkou v Liberci ze dne 10. 10. 2014, č. j. 4 KZV 54/2011-1553 (trestní řízení je vedeno u zmíněného soudu pod sp. zn. 57 T 15/2014).

3. Na tomto skutkovém základě soud prvního stupně uzavřel, že společnost byla „vytunelována“, když z ní byl vyveden její nemovitý majetek. Účastníci 1) a 2), jakožto členové představenstva společnosti, si byli vědomi, že zmíněný spolek je nesolventní, že za převedené nemovitosti nikdy nezaplatí dohodnutou kupní cenu a že potřebné prostředky k úhradě kupní ceny nemá ani společnost T., CZ a. s., a nečinili žádné kroky, aby za takto vyvedené nemovitosti společnost obdržela adekvátní protihodnotu. Účastníci 1) a 2) tímto svým jednáním závažně porušili povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, proto je dán důvod pro jejich „vyloučení z představenstva společnosti“ dle § 65 a násl. zákona č. 90/2012 Sb., zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) /dále jen „z. o. k.“/.

4. Ve vztahu k výroku o ustanovení opatrovníka společnosti a výroku o jemu uložené povinnosti usilovat s odbornou péčí o řádné obnovení činnosti statutárního orgánu soud prvního stupně toliko odkázal na § 487 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

5. Výrok o nákladech řízení soud prvního stupně odůvodnil jen tak, že „navrhovatelé byli ve věci úspěšní, proto jim přísluší náhrada nákladů řízení, která činí soudní poplatek 2.000 Kč, 3x odměna advokáta á 3.100 Kč, dále 3 x 300 Kč režijní paušál a 21% DPH. Celkem tedy 14 342 Kč“.

II. Odvolání a vyjádření k němu

6. Proti usnesení soudu prvního stupně podali účastníci 1) a 2) odvolání, navrhujíce, aby odvolací soud usnesení soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

7. Odvolatelé namítají, že Městský soud v Praze usnesením dne 15. 1. 2015, č. j. B 8517/RD72/MSPH, Fj 10554/2015, v řízení zahájeném bez návrhu nepravomocně rozhodl o výmazu všech členů představenstva a dozorčí rady společnosti z obchodního rejstříku se dnem zániku funkcí 15. 9. 2014, a to z důvodu uplynutí pětiletého funkčního období. Soud prvního stupně tak nepřipustně vyloučil z výkonu funkce členy statutárního orgánu společnosti, kterým již uplynulo funkční období, navíc v době, kdy běží řízení o jejich výmazu z obchodního rejstříku. Stejná otázka je řešena v řízení vedeném Městským soudem v Praze pod sp. zn. 73 Cm 377/2014, zahájeném rovněž na návrh navrhovatelů; tím je porušena zásada ne bis in idem. Za „troufalost“ odvolatelé považují vyjádření soudu prvního stupně o „vytunelování společnosti“ v situaci, kdy soud prvního stupně nevyčkal na pravomocné rozhodnutí ve zmíněném trestním řízení; tím soud prvního stupně porušil

zásadu in dubio pro reo. Dále odvolatelé soudu prvního stupně vytýkají, že si jako předběžnou otázku neposoudil platnost či neplatnost zmíněného rozhodčího nálezu, na němž záleží aktivní legitimace navrhovatelů, který je podle odvolatelů nezákonný a bude zrušen – ovšem byť byla žaloba na zrušení rozhodčího nálezu podána již v roce 2013, dosud o ní nebylo rozhodnuto ani nebylo nařízeno jednání.

8. Navrhovatelé ve vyjádření k odvolání navrhli, aby odvolací soud usnesení soudu prvního stupně jako věcně správné potvrdil.

9. Podle navrhovatelů soud prvního stupně z důkazů provedených při ústním jednání dne 6. 2. 2015 vyvodil správný závěr o „vytunelování“ společnosti a odpovědnosti účastníků 1) a 2). Odvolání účastníků 1) a 2) směřuje k tomu, aby odvolatelé mohli nadále pokračovat v protiprávní činnosti, z níž získávají majetkový prospěch.

III. Důvodnost odvolání

10. Po přezkoumání napadeného usnesení soudu prvního stupně dle § 212a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, odvolací soud dospěl k závěru, že je dán důvod pro jeho zrušení.

11. Navrhovatelé – a především soud prvního stupně – shodně přehlédli, že nadepsané řízení je řízením ve statusové věci právnické osoby dle § 2 písm. e) ve spojení s § 85 písm. a) zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z. ř. s.“), a tedy účastníky řízení jsou dle § 6 z. ř. s. navrhovatel a ti, o jejichž právech a povinnostech má být v řízení jednáno. Účastníky řízení jsou tedy též všechny obchodní korporace, v nichž osoba, jež má být z výkonu funkce statutárního orgánu vyloučena, vykonává odpovídající funkci. Podle § 66 odst. 1 z. o. k. totiž právní mocí rozhodnutí o diskvalifikaci přestává být osoba, jíž se rozhodnutí týká, členem statutárního orgánu ve všech obchodních korporacích. O případných výjimkách rozhodne soud – ať už v samotném řízení o diskvalifikaci, či v dalším řízení po skončení řízení o vyloučení (viz § 67 odst. 2 a 3 z. o. k.).

12. V poměrech projednávané věci je účastníkem řízení společnost T., a. s., avšak soud prvního stupně s ní jako s účastníkem řízení nejednal. Tímto nesprávným postupem prvostupňový soud odňal společnosti možnost jednat před soudem a řízení zatížil zmatečností vadou dle § 229 odst. 3 věty první o. s. ř. K této vadě řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a která nemohla být za odvolacího řízení odstraněna, byl odvolací soud povinen přihlédnout dle § 212a odst. 5 věty první o. s. ř.

13. S ohledem na shora uvedené skutečnosti odvolací soud podle § 219a odst. 1 písm. a) a § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. odvoláním napadené usnesení zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení, za současné aplikace § 214 odst. 2 písm. d) o. s. ř.

14. V dalším řízení soud prvního stupně přibere společnost do řízení postupem podle § 7 z. ř. s. a současně jí ustanoví pro řízení opatrovníka dle § 29 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 2 z. ř. s., neboť účastníci 1) a 2) nemohou v řízení za společnost jednat pro rozpor svých zájmů se zájmy společnosti (§ 21 odst. 4 o. s. ř.). Následně soud prvního stupně věc znovu projedná a rozhodne o ní; zohlední přitom (mimo jiné) výsledky shora uvedeného trestního řízení a již zmíněných občanskoprávních řízení.

15. Dále soud prvního stupně v dalším řízení nepomine, že v případě, kdy dojde k závěru o důvodu vyloučení účastníků 1) a 2) z výkonu funkce statutárního orgánu, musí výrok odpovídat dikci zmíněného § 66 odst. 1 z. o. k., tj. soud vysloví, že konkrétní člen statutárního orgánu nesmí pod dobu tří let od právní moci rozhodnutí (§ 63 odst. 1 z. o. k.) vykonávat funkci člena statutárního orgánu jakékoliv obchodní korporace nebo být osobou v obdobném postavení. Výrok rozhodnutí pak dopadá též na případy, kdy by se dotyčná osoba ve zmíněném období nechala navzdory překážce

výkonu funkce zvolit do funkce člena statutárního orgánu jiné obchodní korporace (srov. ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 159 a násl.; či Štenglová, I. Některé souvislosti vyloučení člena statutárního orgánu z výkonu funkce. Obchodněprávní revue, 2016, č. 4, s. 104 a násl.).

16. Podle § 226 odst. 1 o. s. ř. je právní názor odvolacího soudu pro soud prvního stupně závazný.